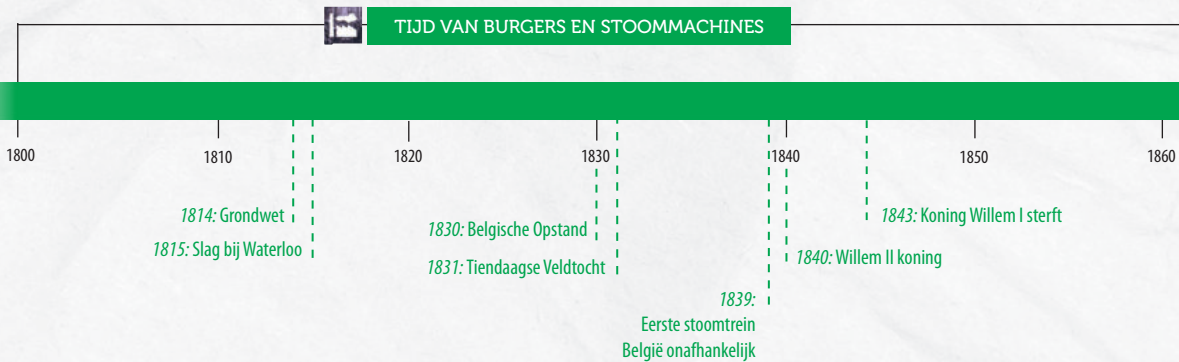

De tijd van koning Willem I

Minimum

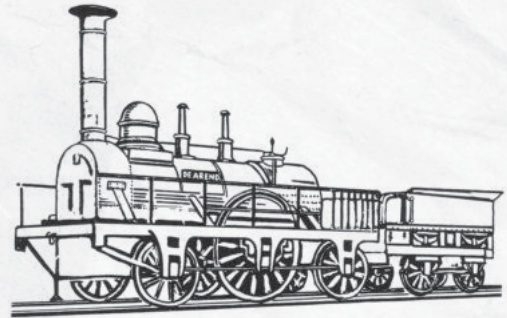
1. In welke stad werd na de overwinning op Napoleon een groot congres gehouden?	1. In Wenen.
2. Wat werd op dit congres afgesproken?	2. De Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden werden verenigd.
3. Van welk eiland ontsnapte Napoleon?	3. Elba.
4. In welke veldslag werd Napoleon definitief verslagen?	4. De Slag bij Waterloo.
5. Wie was legeraanvoerder van het Nederlandse leger?	5. Prins Willem van Oranje, de latere koning Willem II.
6. Naar welk eiland werd Napoleon toen verbannen?	6. Sint Helena.
7. Welke bijnaam kreeg koning Willem I?	7. Koopman-koning.

8. Welke belangrijke uitvinding zorgde voor grote veranderingen?	8. De uitvinding van de stoommachine.
9. Tussen welke twee steden reed de eerste stoomtrein in Nederland?	9. Amsterdam en Haarlem.
10. Wat stichtte koning Willem I om de handel met Indië weer op gang te krijgen?	10. De Nederlandse Handelsmaatschappij.
11. Wat deed koning Willem I om steden beter bereikbaar te maken?	11. Hij liet wegen bestraten en kanalen graven.
12. Waar woonden de meeste arbeiders?	12. In krottenwijken.
13. Wat deed de Maatschappij van Weldadigheid?	13. Ze stichtte landbouwkoloniën.
14. Waarom waren de Zuidelijke Nederlanden ontevreden?	14. Ze vonden dat de koning de handel in het Noorden meer steunde dan de industrie in het Zuiden.
15. Welk godsdienstig verschil was er tussen de Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden?	15. Het Noorden was overwegend protestant en het Zuiden rooms-katholiek.
16. In welke stad begon in 1830 de Belgische Opstand?	16. In Brussel.
17. Waarom gaf koning Willem I uiteindelijk toe, zodat België onafhankelijk werd?	17. Omdat Frankrijk en Engeland hem daartoe dwongen.
18. Wat betekent 'reveil'?	18. Ontwaken.
19. Waarom was een Reveil nodig?	19. Veel christenen dachten dat een deugdzaam leven genoeg was om zalig te worden.
20. Noem een paar voormannen van het Reveil.	20. Groen van Prinsterer en Da Costa.
21. Hoe hielp dominee Heldring arme mensen in zijn omgeving?	21. Hij stichtte scholen en instellingen om ze een kans op een betere toekomst te geven.

Basis

Jaartallen

1813:	Koning Willem I
1814:	Eerste grondwet
1815:	Slag bij Waterloo
1830:	Belgische Opstand
1831:	Tiendaagse Veldtocht
1839:	België onafhankelijk Eerste stoomtrein in ons land
1840:	Koning Willem II
1843:	Koning Willem I sterft

De Slag bij Waterloo

- Beantwoord de vragen.
 - Wat gebeurde er met keizer Napoleon toen Frankrijk in 1813 verloren had?

 - Waar werd een groot congres gehouden? Schrijf er ook de jaartallen bij.

 - Lees de uitspraak van een Oostenrijkse veldmaarschalk over het congres. Kun jij zijn uitspraak uitleggen?

*Hoe loopt het congres?
Het loopt niet, het danst!*

- d. Uiteindelijk werden er wel besluiten genomen. Noem een besluit dat grote gevolgen had voor de Nederlanden.

2. Bekijk de strip.

- a. Wie is de man die op de schouders gedragen wordt?

- b. Hij zegt dat de keizer weer terug is. Waar vandaan?

- c. Hoe reageerden Fransen op zijn terugkeer?

3. Toen koning Willem I aan de macht kwam, gaf hij opdracht om een Nederlandse grondwet te maken.

- a. Wat is een grondwet?

- b. Hieronder staan een aantal stellingen over de nieuwe grondwet. Als de stelling juist is, kleur je hem oranje.

1. De koning heeft grote macht en mag zelf ook wetten maken.
2. De Provinciale Staten kiezen afgevaardigden voor de Staten-Generaal.
3. De Staten-Generaal mogen een wetsvoorstel van de koning of minister wijzigen.
4. De koning mag zelf de ministers benoemen.
5. De Provinciale Staten kunnen een wetsvoorstel goed- of afkeuren.
6. De Staten-Generaal mogen een wetsvoorstel alleen goed- of afkeuren.

- c. In de grondwet stond dat aan het hoofd van elke provincie een gouverneur des konings kwam te staan. Welke naam heeft deze nu?

De koopman-koning

4. Koning Willem I liet veel belangrijke wegen bestraten. Zo'n weg heette een straatweg.

a. Zo is er in Rhenen een Utrechtsestraatweg. Die loopt van Rhenen naar _____

- b. Is er in jouw dorp / omgeving ook zo'n straatweg? Zo ja, welke?

- c. Je ziet op het kaartje een aantal kanalen die koning Willem I liet graven. Schrijf de namen van de kanalen hieronder op. Gebruik je atlas.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

- d. De koning zag het belang van verharde wegen en kanalen voor ons land. Leg uit.

5. Beantwoord de vragen.

- a. Welke belangrijke uitvinding in de tijd van koning Willem I zorgde voor grote veranderingen?

b. Wat veranderde er in het werk van veel mensen?

c. Wat veranderde er in het vervoeren van mensen en goederen?

d. Welk voordeel had deze verandering?

6. De eerste stoomtrein.

a. Tussen welke plaatsen reed de eerste stoomtrein? Schrijf ook het jaartal op.

b. Hoe heette de locomotief? Waar is deze nog te bezichtigen?

c. Niet iedereen was enthousiast over de stoomtrein. Waarom waren sommige mensen tegen de stoomtrein?

De Belgische Opstand

7. Verschillen tussen de Noordelijke en de Zuidelijke Nederlanden.

a. Zet de woorden in de juiste kolom.

Overwegend protestant – Voornamelijk rooms-katholiek – Meer gericht op industrie – Meer gericht op handel – Veel volksvertegenwoordigers in de Staten-Generaal – Weinig volksvertegenwoordigers in de Staten-Generaal

Noordelijke Nederlanden

Zuidelijke Nederlanden

b. Maak de zin af.

De Zuidelijke Nederlanden vonden dat koning Willem I

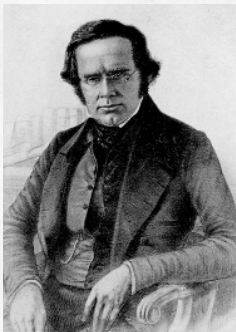
Het Reveil

8. Wat hoort bij elkaar? Trek een lijntje tussen de vakken.

Het Reveil	Leermeester van vooraanstaande mensen.
Groen van Prinsterer	Had oog voor de zwakkeren in de samenleving. Stichtte scholen en instellingen.
Dominee Heldring	Betekent: een ontwaken. Ontwaken uit een oppervlakkig christendom.
Willem Bilderdijk	Tot het christendom bekeerde Jood. Schreef het boek <i>Bezwaren tegen de geest der eeuw</i> .
Isaac da Costa	Benadrukte het belang van de gereformeerde godsdienst. Schreef het boek <i>Ongeloof en Revolutie</i> .

9. Streep door wat niet juist is.

- In de 19^e eeuw waren veel mensen *tevreden / ontevreden* met een oppervlakkig christendom.
- Men zag de Heere Jezus als *de Zaligmaker / het goede Voorbeeld*.
- Men dacht Hem *niet / wel* nodig te hebben tot vergeving van de zonden.
- De aanhangers van *het Reveil / de Verlichting* verzetten zich hiertegen.

De Slag bij Waterloo

1. In 1815 schreef Napoleon het volgende :

'De Prins van Oranje heeft die dag getoond de juiste krijgsmansblik te bezitten en door de ware krijgsmansgeest bezielde te zijn. Alle eer van deze veldtocht komt hem toe. Zonder hem zou het Britse leger vernietigd zijn voor het slag had kunnen leveren ...'

- a. Welke veldslag bedoelde Napoleon?

- b. Wie wordt bedoeld met 'De Prins van Oranje'? _____

- c. Op welk eiland schreef Napoleon dit? _____

- d. Wat is volgens Napoleon de reden dat hij de Slag bij Waterloo verloren heeft?

2. Tijdens het Congres van Wenen was er van alles te beleven. Ludwig van Beethoven dirigeerde er zijn *Overwinning van Wellington*. Het muziekstuk duurt bijna 15 minuten. De muziek is gecomponeerd ter gelegenheid van de overwinning van de Engelse hertog van Wellington in 1813 op Joseph Bonaparte, een oudere broer van de keizer.

- a. Luister naar de muziek. Welke instrumenten hoor je?

- Houten blaasinstrumenten (bijvoorbeeld fluit, hobo, klarinet, fagot).
- Koperen blaasinstrumenten (bijvoorbeeld trompet, hoorn, trombone).
- Strijkers (bijvoorbeeld viool, alt-viool, cello).
- Slagwerk (bijvoorbeeld trom, pauk).

b. Waarom kun je deze compositie van Van Beethoven niet op één geluidsterkte laten staan?

c. Wat voor soort instrument hoor je na ongeveer drie minuten?

d. Na acht minuten begint het tweede deel van deze *Overwinningssymfonie*. Nu wordt er niet meer geschoten, maar wordt de overwinning gevierd. Welke volkslied hoor je nu, na ongeveer 10 minuten?

e. Waarom is het lastig om deze compositie uit te voeren?

De koopman-koning

3. Hier zie je een afbeelding van de eerste 'stoommachine'. Het is een aeolipile, ontworpen door Heron van Alexandrië rond het jaar 10 na Chr. Bekijk de afbeelding goed en beschrijf hoe deze Griekse uitvinder de bol rond liet draaien.

Wist je dat deze manier van aandrijving tegenwoordig terug te vinden is bij straalmotoren en raketten? Hij was zijn tijd dus ver voor uit! Hij wist er alleen nog geen toepassing voor.

4. Hans Christian Lumbye was een Deens componist, dirigent en trompettist. Zijn compositie over de stoomtrein naar Kopenhagen is heel beroemd geworden. Luister maar eens.

a. Kruis aan welke instrumenten je hoort.

- Strijkers.
- Koperen blaasinstrumenten.
- Houten blaasinstrumenten.
- Slagwerk.

b. Hoe laat de componist horen dat het om een stoomtrein gaat?

De Belgische Opstand

5. Hier zie je een afbeelding van het marineschip Zr. Ms. Van Speijk. Het schip is vernoemd naar Van Speijk, bekend geworden door zijn handelen tijdens de Belgische Opstand.

a. Waardoor is Van Speijk bekend geworden?

- b. In de Noordelijke Nederlanden waren in de tijd van koning Willem I mensen op zoek naar nationale helden. Zij waren belangrijk voor de liefde voor het vaderland. Wie vind jij een 'held' uit de vaderlandse geschiedenis? En waarom?

- c. De daad van Van Speijk werd gebruikt als voorbeeld voor de Hollandse soldaten. Er verschenen lofgedichten en op bevel van koning Willem I was het gehele land drie dagen in nationale rouw. Lees het stukje uit Koninklijk Besluit nr. 81 uit 1831 dat koning Willem I toen vervaardigde.

'... tot het oprigten of daarstellen van een blijvend gedenkteeken, ter gedachtenis van de heldendaad en de hoogst edelmoedige zelf-opoffering van den Luitenant ter zee, 2^e klasse, J.C.J. van Speijk, door zich met de onder zijn bevel zijnde kannonneerboot No 2, op de 5 deze maand, voor Antwerpen, liever in de lucht te laten springen, dan te gedoogen, dat onze vlag eene vernedering onderging, reeds voorloopig zijnen naam aan de vergetelheid onttrekken. (...) Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, dat van nu en voortaan bij de Nederlandsche Zeemagt altijd een der schepen of vaartuigen van oorlog den naam zal voeren van Van Speijk."

Beschrijf in eigen woorden wat koning Willem I hier besloten heeft.

- d. Is er in jouw buurt iets wat herinnert aan luitenant Van Speijk? (bijv. een straatnaam)

- e. In 1833 verscheen het boek *De zelfopoffering van J.C.J. van Speyk aan den Bijbel* getoetst door Z.H. van der Feen. Hier een fragment uit het boek. Wat was het doel van de schrijver?

wil ik thans hier niet verder bij stil staan; maar voortgaan, en zeggen: dat onder de menigvuldige ongeregtigheden, waarmede ons Vaderland overladen is [...] ook geen der geringste is, die algemeene toejuiching der schrikvolle daad van VAN SPEYK! — Het zondige die daad, en van derzelyer toejuiching aan te toonen uit Gods heilig en verbindend Woord is het doel van den Schryver!

- f. In de volgende tekst vergelijkt de schrijver de 'held' Van Speijk met David en Saul.

Och! arme *Christenhelden* onzer dagen! hoe verschillen onze helden van DAVID! Deze, toen hij te *Ziklag* terugkomende, *Ziklag* verbrand en zich en hun, die met hem uitgetogen waren, van vrouw en kinderen beroofd zag, en bij zijn volk een aanslag tegen zijn leven ontdekte, gaf hij zich toen over aan wanhoop? — Neen! hij sterkte zich in den Heere, zijn God; hij vroeg den Heere, wat hij doen moest; en op Zijn antwoord: „*Jaeght na!*” Zocht hij in gelovig vertrouwen den vijand op, en verwoë hem!

Ziet, dit is de taal, welke in den mond van *Christen helden* voegt, en waarmede hunne handelingen moeten zamenstemmen! dan zullen zij, zoo min als DAVID, zich zelven nimmer van het leven berooven: dat zullen zij overlaten aan SAUL, die zijn heil bij den Duivel zocht! — Ach mogten onze Christen-dagen nog eens zulke helden opleveren, die naar held DAVID geleken!

Van Speijk ziet opstandige Belgen zijn boot bestormen en besluit

Hij lijkt hierin op Saul die in de strijd met de Filistijnen ook geen uitweg meer ziet en een

- g. Lees 1 Samuël 30 : 1-8. David komt terug in Ziklag en ziet dat alles verbrand is en dat alle vrouwen en kinderen weggeroofd zijn. Wat doet David als hij in grote nood is? (vers 6 en 8)
-
-
-

h. Lees Richteren 16: 25-31. Simson nam in zijn dood ook veel vijanden mee. Maar wat is het grote verschil tussen Simson en Van Speijk?

i. Waar is Van Speijk begraven? Welke zeeheld ligt daar ook begraven?

j. Wat is jouw mening over de geschiedenis rondom Van Speijk? Is hij een held?
